

Fossielen zoeken in de Boulonnais

door Dr. J. van Diggelen

Illusies, die soms in rook opgaan!

“Fossielen zoeken” wil nog niet altijd zeggen “fossielen vinden”. Tientallen amateurs en diverse geologische afdelingen kunnen daarvan getuigen. Gelokt door de fraaie foto's en de schitterende collecties van enkele verzamelaars trekken zij naar de Franse Kanaalkust in de verwachting hier met succes in korte tijd een rijke oogst binnen te halen. Helaas volgt er dan dikwijls een desillusie.

Ik meen dat een bekend paleontoloog mij eens vertelde, dat hij na de laatste Wereldoorlog in 1945 als een der eersten het strand van Wissant mocht betreden. Daar lagen toen temidden van mijnen, granaten en ander oorlogstuig overal verspreid de prachtigste fossielen, waaronder knapen van ammonieten. Geen wonder, want in hoe lange tijd was er geen enkele verzamelaar in de gelegenheid gesteld geweest deze stranden te betreden en langs deze kust te zoeken.

Dat is echter intussen bijna veertig jaar geleden. De tijden zijn veranderd en het aantal mensen dat zich voor fossielen interesseert is enorm toegenomen. Bovendien maakt de auto het velen mogelijk om in korte tijd op anders moeilijk bereikbare plaatsen te komen. Zelfs in de barre wintermaanden zult u zelden alleen zijn als u fossielen zoekt in de Boulonnais.

Daarbij komen nog twee zeer belangrijke hindernissen, die men vaak onderschat. De belangrijkste vindplaatsen van fossielen bevinden zich aan de kusten of op de stranden en een groot aantal daarvan zijn alleen behoorlijk toegankelijk bij eb. Zoals u weet, is het aan de kust gewoonlijk tweemaal per etmaal (dus per 24 uur!) eb en tweemaal vloed. Het verschil in waterhoogte tussen eb en vloed aan de Franse Kanaalkust is vrij groot. Bij eb is er een enorm breed strand, maar bij vloed bespoelt de zee soms urenlang het klif. Wanneer u dus bij Wissant of Wimereux aan de kust wilt zoeken, dient u bij voorkeur de komst van de eb af te wachten, want dan pas kunt u zonder risico lang langs de kust en op de stranden of abrasieplateaus zoeken. Is dat 's morgens om acht uur dan komt de vloed pas om twee uur in de middag opzetten en de hele morgen en een stuk van de middag zijn beschikbaar. Maar is dat 's morgens om vier uur, dan komt de vloed om tien uur en als de individuele amateur of zijn groepje welgemoed het strand betreedt (na een goede nachtrust en een stevig ontbijt), komt de zee opzetten en pas in de late middag komt de volgende eb. In die lange tijd is men gedwongen rust te nemen of tegen de steile kust of in het binnenland iets te versieren. De tijdstippen van eb en vloed schuiven van dag tot dag geleidelijk op, zodat deze hindernis bij een langer verblijf dan twee of drie dagen nooit bezwaarlijk zal zijn. Vooral in de korte winterdagen, waarin het daglicht slechts zes tot acht uur zoeken toelaat, zijn in een ongunstig geval slechts enkele uren daarvan beschikbaar en dit

geldt des te sterker als men bepaalde ver van de kust gelegen banken wil afzoeken.

Tweemaal per maand (ongeveer een dag na volle maan of na nieuwe maan, raadpleeg uw kalender!) is de vloed extreem hoog, maar ook de eb extreem laag. Door de zeer hoge vloed bespoelt de zee overal de kust intensief en extra lang. Weliswaar komen er dan misschien meer fossielen te voorschijn, maar het is voor u nodig tijdig een goede uitwijkplaats te zoeken. De hoogte van de vloed is natuurlijk ook sterk afhankelijk van de richting en de kracht van de heersende wind en vooral tijdens wester- en noordwesterstormen kan er een belangrijke verhoging optreden, terwijl de dan soms zeer sterke branding hele brokken klei of kalk uit de kust losbreekt.

Dat brengt ons op de tweede hindernis: de gedurende een bepaalde tijd heersende windrichting en de daarbij passende zeestromingen kunnen enorme hoeveelheden zand verplaatsen, waardoor bepaalde fossielrijke banken of lagen aan de kust met een diep pakket zand worden overdekt, zodat ze voor ons ontoegankelijk worden.

Uiterlijk en ontsluitingssituatie op het strand en onder aan het klif wisselen voortdurend en zijn vaak onvoorspelbaar. Beide zojuist besproken hindernissen hebben tot gevolg, dat heel wat voor een lang weekend of voor enkele toevalige vrije dagen georganiseerde excursies niet aan de bij de argeloze deelnemers gewekte verwachtingen voldeden. Zij maakten de reis naar de Boulonnais en bleven dan twee of drie dagen aan deze fraaie kust. In die tijd wilden zij dan een aantal van de bekende vindplaatsen bezoeken. Maar dan kwam de vloed om tien uur op en alles werd door de zee in korte tijd overspoeld of bleek voor een groot deel verscholen te liggen onder een dikke laag zand. Vanzelfsprekend werden er weinig van de beloofde fossielen gevonden en de deelnemers waren bitter teleurgesteld in hun hoge verwachtingen.

De meeste afgebeelde fossielen zijn afkomstig uit collecties die gedurende een groot aantal bezoeken van vaak meerdere weken zijn verzameld. Mijn ervaring is, dat alleen bij een langer verblijf zich af en toe dagen voordoen, waarop alle omstandigheden gunstig blijken te zijn om te zoeken. Dan pas ontdek je, dat deze kuststrook inderdaad nog altijd een dorado is voor de amateurpaleontoloog en dat stellig nog lange tijd zal blijven. Niettemin kan men het bij een kort bezoek ook treffen en in de vele vuursteenbanken tussen Cap Blanc-Nez en Wissant zijn altijd wel kleine (maar fraaie) slakken, schelpen en ook wel enkele kleine ammonietjes te vinden na ijverig zoeken, zelfs onder de meest ongunstige omstandigheden. Een hark is hier dan een doeltreffender hulpmiddel dan een geologenhamer of een houweel. Een mand of doos is beter om het gevondene onbeschadigd mee te nemen dan een rugzak of plastic draagtas. Vergeet ook niet, dat het vooral in het voorjaar, als de meeste excursies plaatsvinden, bitter koud kan zijn aan deze kusten, zodat een verblijf daar voor niet al te enthousiaste meelopers geen pretje is.